

**Vilnius
University**

AŠ IR MANO IŠMANUSIS: KAS KĄ VALDO?

Roma Jusienė, Vilmantė Pakalniškienė
Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas
www.mediavaikai.lt

Apie ką kalbėsime?

- Savireguliacija – arba kas ką valdo?
- Išmanieji ekranai - kaip juos vartojame?

Išmanieji

- Kiek žemėje gyventojų?
- 7,67 mlrd.
- O kiek iš jų turi išmaniuosius ekranus, kuriais naudojasi kasdien ir turi internetą?
- 3,80 – 4 mlrd.

Savireguliacija, arba kas ką valdo?

- Savireguliacija – savikontrolė, savitvarda
- Gebėjimas atsispirti pagundai, veikti tikslingai, numatant į priekį
- Savęs – savo emocijų, elgesio, dėmesio – reguliavimas savimi
- **Valia**
- 4-5 metų vaikų savireguliacija prognozuoja vėlesnę mokymosi, karjeros, santykių sėkmę bei gerą savijautą
- *„Žmogus nebus laisvas, jeigu nemokės valdyti savęs“ Pitagoras*
- *„Didžiausias laimėjimas — nugalėti save“ Platonas*
- *„Kas nugalė kitus yra stiprus. Kas nugalė pats save — yra galingas“ Lao Tse*

Savireguliacija, arba kas ką valdo?

- Klasikinis „Zefyro“ testas
- https://www.youtube.com/watch?v=QX_oy9614HQ&t=61s
- Ar turime valios atsispirti, išlaukti?
- O ką, jeigu zefyrą pakeistume išmaniuoju ekranu?
- Ar turime valios atsispirti, išlaukti?
- <https://www.youtube.com/watch?v=Aly3SqrK7g>
- <https://www.youtube.com/watch?v=8pRt3wUOyO4>

Kas lemia savireguliaciją?

- Iš dalies – prigimtis
- Emocingumas, emocinis stabilumas ir reaktyvumas
- Gera nervų sistema, atitinkama raida
- Iš dalies – patirtis
- Pirmieji gyvenimo metai
- Saugi aplinka, tinkamas poreikių tenkinimas
- Nuolat – mūsų pačių pastangos, ugdoma valia
- Savistaba, savęs pažinimas, savęs tyrinėjimas
- *Ar išmanieji tai suteikia?*

**Rizikos nėra, jeigu
savireguliacija gera**

O jeigu ne?

***O jeigu mums jau ir taip sunku
suvaldyti save?***

Suprasti save?

Kaip išmanieji mus keičia?

<https://www.youtube.com/watch?v=W6CBb3yX9Zs>

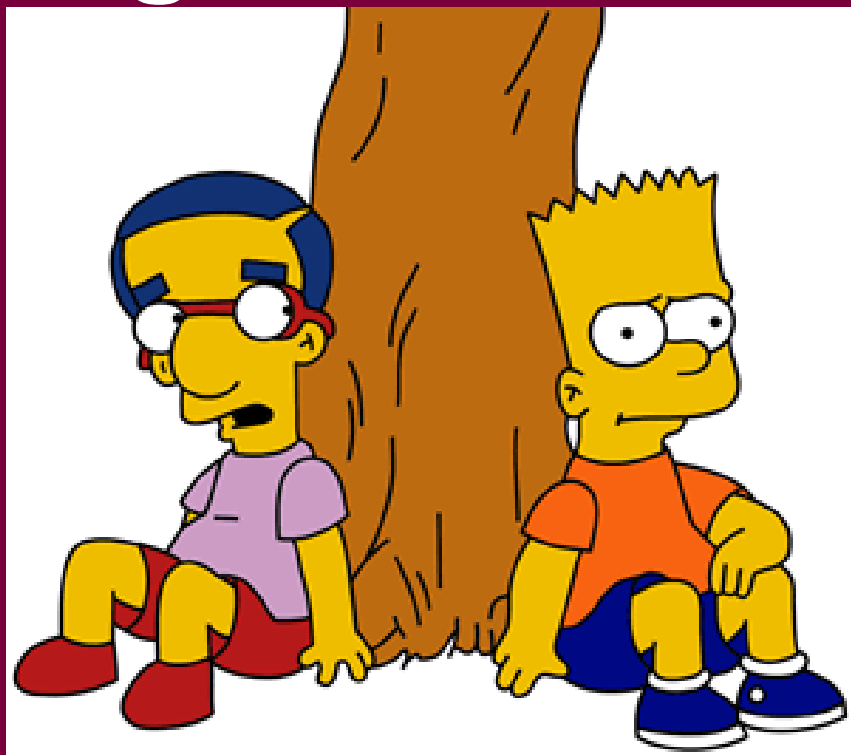
**Vilnius
University**

**Žmonėms patinka
socialiniai tinklai**

Draugai...

Geriausias
draugas

Socialinis
tinklas

Socialinių tinklų puslapiai

- Naudojasi beveik visi vaikai jau 8 klasėje
- Pradedą labai ankstyvame amžiuje
- Socialinių tinklų programėlės dažniausiai naudojamos
- 3,50 mlrd.
- Pirmieji socialiniai tinklai atsirado apie 1988 m., aktyviai naudojami nuo 1995 m.
- Tai nėra naujas dalykas

Tai yra vaikų ir suaugusiųjų gyvenimo dalis

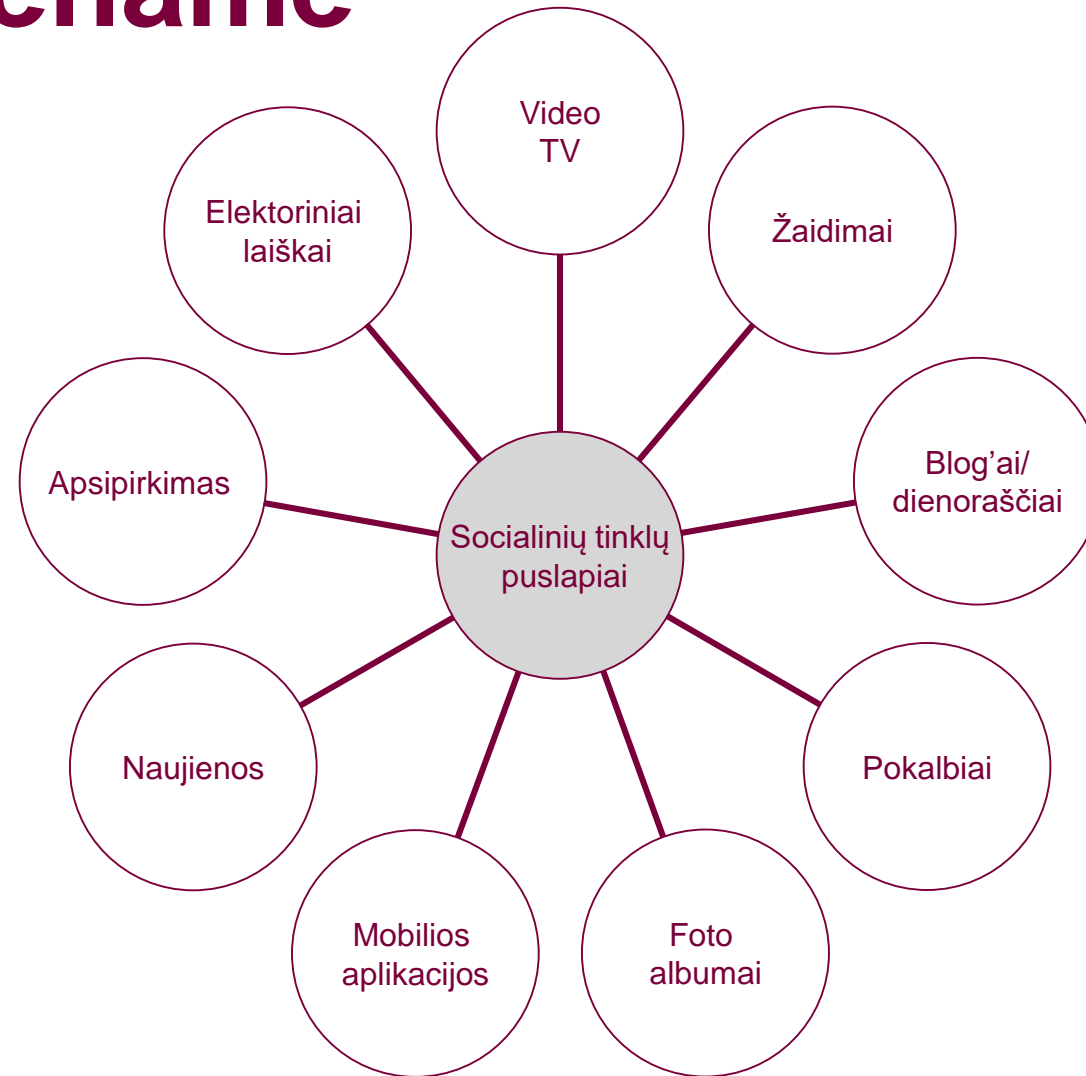
Vilnius
University

Kodėl taip paplitę?

Socialinių tinklų puslapiai

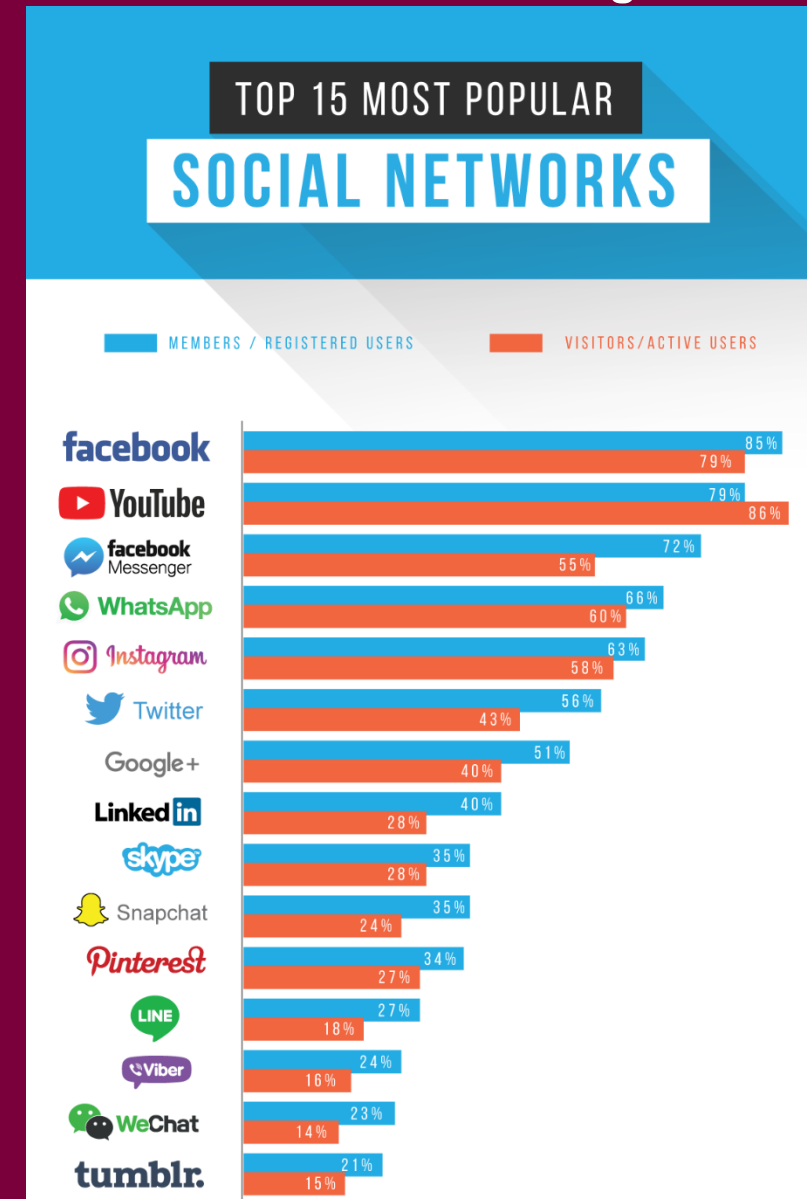
“viskas viename”

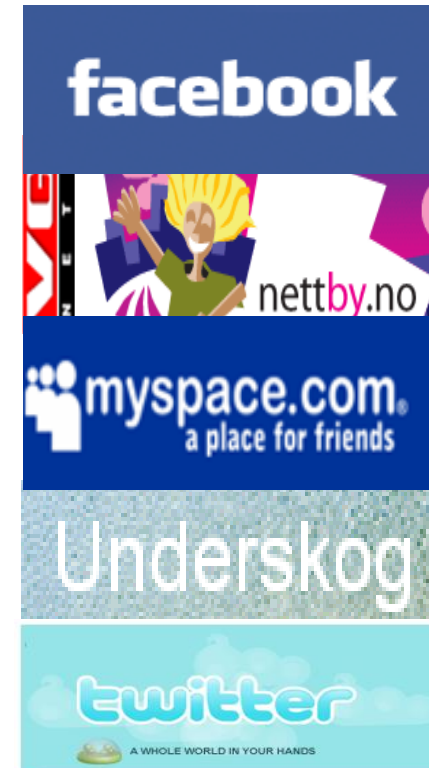
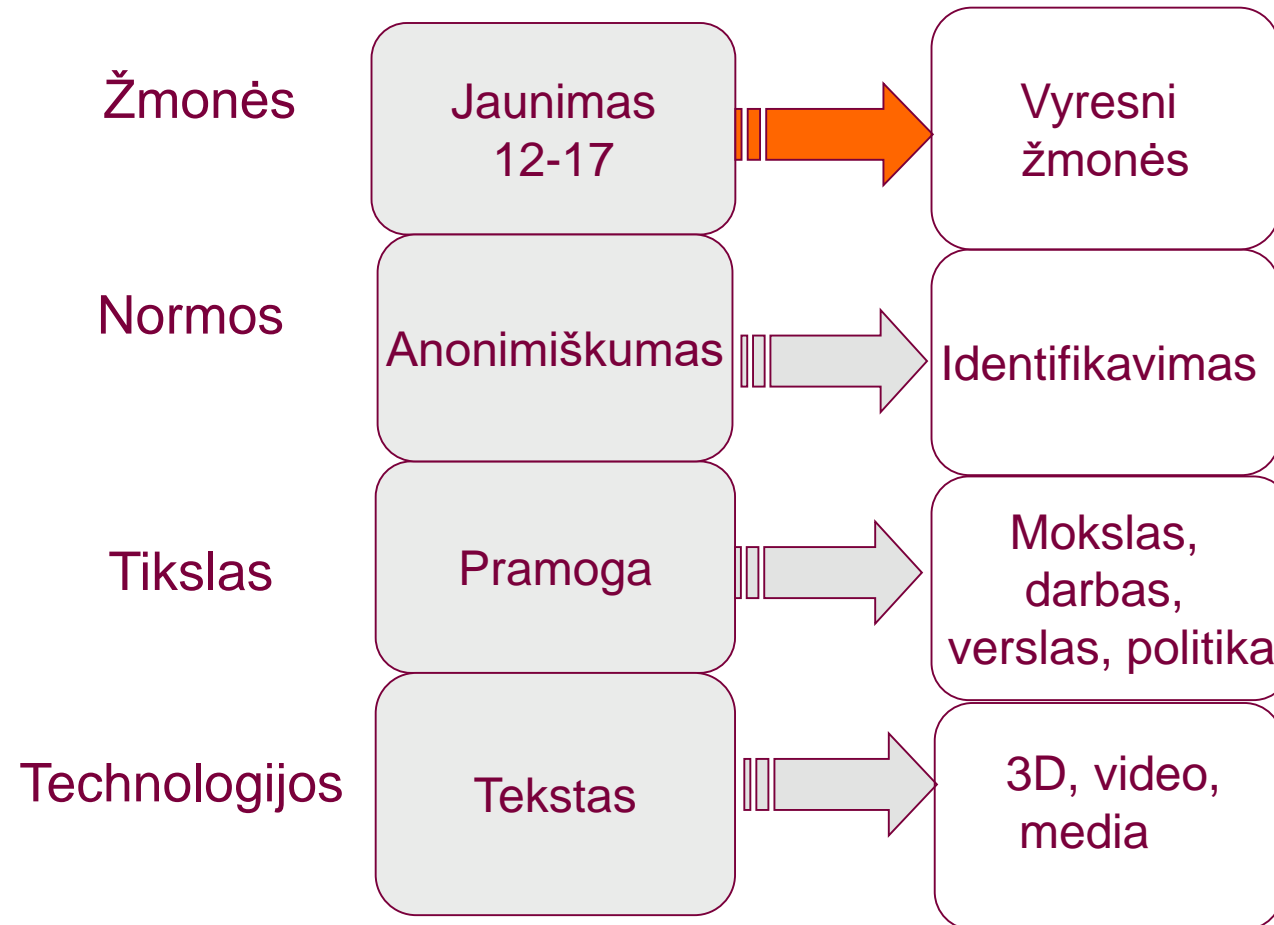
Facebook pats populiariausias

Vilnius
University

- 2011 buvo 606 milijonai vartotojų
- 2016 jau 1,09 milijardo kasdieną naudojančių šį tinklą asmenų
- 2019 metais - 2,41 mlrd.
- Šis tinklas labiausiai tyrinėtasis daugybėje pasaulio šalių

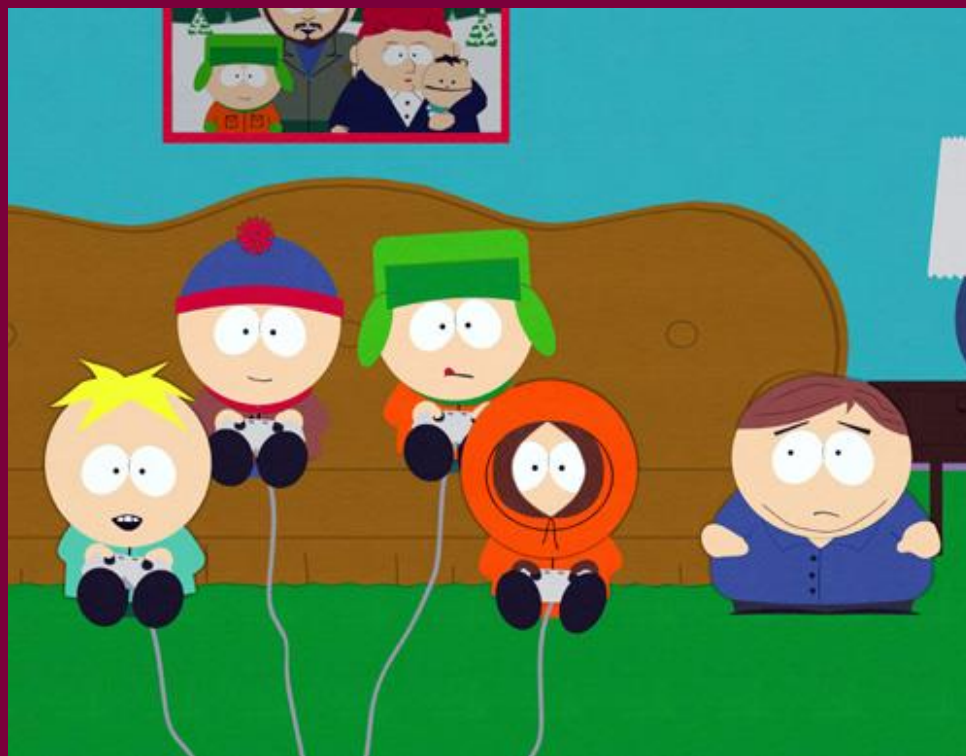
Socialinių tinklų puslapiai – pasikeitė

Kodėl žmonės naudojami?

Dažniausiai naudojami palaikyti asmeninius ryšius, ypač su žmonėmis, kurie jau yra pažįstami

80-89% jaunų asmenų naudoja palaikyti santykius su draugais

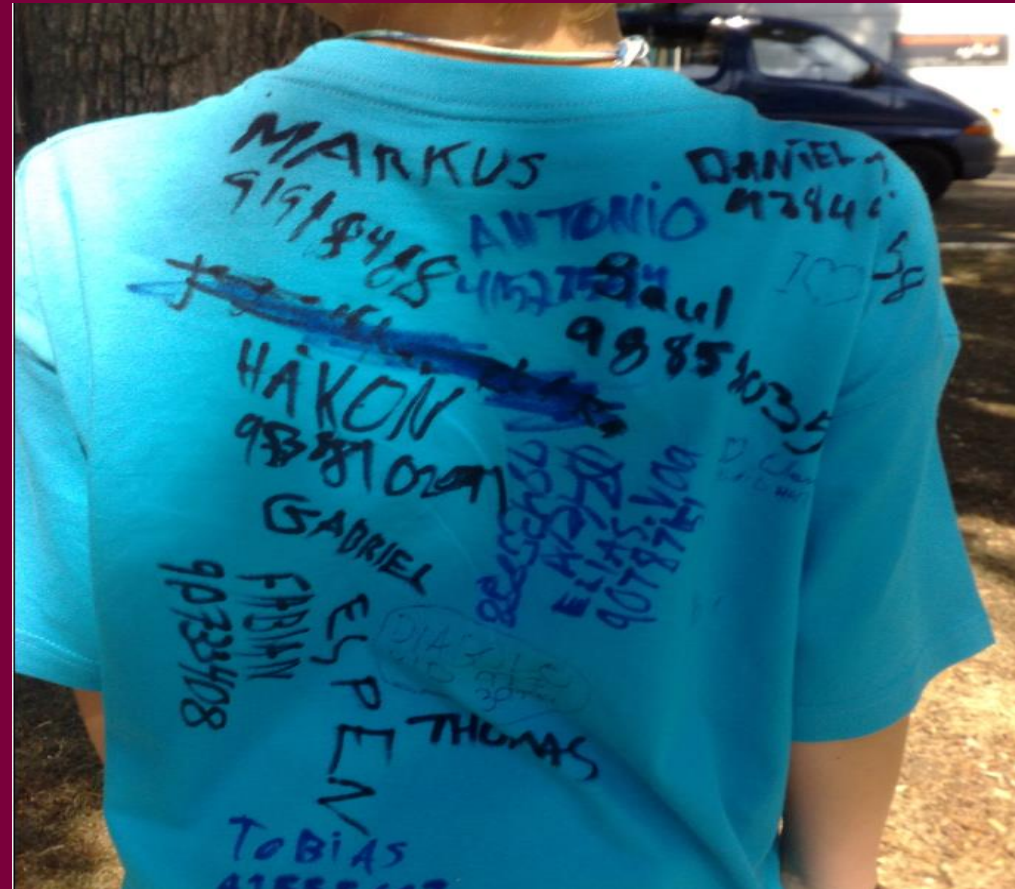

Kodėl žmonės naudojasi?

- Geras įrankis palaikyti santykius su keletu draugų vienu metu
- Nuo vienas su vienu pereinama vienas su visais lygiavertiškai

Bet ar viskas apie ryšius?

Vilnius
University

Ar naudojami savęs reklamai ir patenkinti narcisizma?

Ekstravertų karta

"Ši karta nori būti žinoma, nori būti įžymi" *Chris DeWolfe, MySpace.com įkūrėjas*

Nauji santykiai (31-49%): nauji santykiai ir galimybė sutikti naujų žmonių

- Paprasta ir pigu - pagrindinis motyvas
- Suvokiama, kad yra grėsmė, bet patogiau ir smagiau susipažinti internetu

Socializacija (14-40%): dalinasi patirtimi, tariasi apie veiklas, kometuoja, socialinis palaikymas

- Bendrų planų kūrimas
- Jausmas, kad esi bendruomenės dalis
- Gana dažnai ekstravertinių bruožų turintys asmenys

Informacija ir diskusijos (10-26%): mada, muzika, literatūra, kurtūriniai renginiai, kas vyksta, kitų nuomonė, rūpimi klausimai, požiūriai

- Galimybė diskutuoti su žmonėmis, kurie turi skirtingas pažiūras

Taigi...

- Skirtingi žmonės, skirtinga ir motyvacija
- Socialiniai faktoriai svarbiausi, savęs reklama nėra tokia svarbi
- Naujų santykių paieška svarbi nedrąsiems, kurie turi specifinių interesų, mažuose miestuose ar atskirtose vietovėse gyvenantiems, vienišiams

Socialinių tinklų vartotojų poreikiai

Vilnius
University

Smagu, laiko užmušimas

Informacija, diskusija

Socialiniai, meilė,
priklausymas

Maslow poreikių sistema

Trūkumai

- Fotografijos, komentarai lieka internete, net ir ištrynus
- Keičiasi privatumo sąvoka
- Praleidžiama daug laiko
- Patyčios
- Nėra griežtų taisyklių
- Informacijos atskleidimas
- Privatūs duomenys labai greitai prieinami

FoMO

- Baimė praleisti įvykius – FoMO (angl. *fear of missing out*)
- Facebook tarsi sukonstruotas tam
- Tačiau jauni žmonės nesuvokia, kad socialiniai tinklai gali padidinti nerimą
- Dažnai suvokiama ir aiškiai pamatoma, kai gaunama namų užduotis stebėti savo elgesį
- Nerimas didėja, kai nesulaukiama atitinkamos reakcijos (pakeitė profilio nuotrauką ir tik keli asmenys paspaudė patinka, kai anksčiau būdavo apie 200)
- Kuo dažniau sulaukiama “patinka”, tuo aukštesnis socialinis statusas, populiarumas

Liūdina...

- Pažiūrėk, kiek aš surinkau “patinka” (like)
- Tai kaip varžybos
- Jei turi daugiau draugų, turi daugiau “like”
- Tad draugų ieškojimas ir medžiagos talpinimas yra užkoduotas
- Socialiniai tinklai labai dažnai liūdina
- Socialinis lyginimas, kas visada kelia nerimą
- Kuo daugiau naudojamas Facebook, tuo labiau jauni žmonės nepatenkinti savo gyvenimu
- Labiausiai liūdina atostogų žinutės ir nuotraukos
- Iškreipia realybę

Privalumai

- Kaina
- Greitis
- Tiesioginė komunikacija
- Informacija ir jos gavimas
- Dalinimasis patirtimi, hobiais, interesais
- Kontaktų kūrimas ir palaikymas
- Žmonės iš viso pasaulio
- Žaidimai
- Darbo susiradimas

Privalumai

- Jaunimas susipažįsta su skirtingomis nuomonėmis
- Gaunamos įvairios idėjos
- Atviras dialogas
- Surasti reikiamą informaciją
- Surasti įdomių straipsnių, nuorodų
- Pasidalinti medžiaga
- Sekti, kas yra “madinga”
- Gauti daugiau informacijos apie ką buvo išgirsta

Ypatumai

- Socialinių tinklų puslapiai tapo gyvenimo dalimi
- Identiškumo dalimi
- Ne tik ryšiams
- Noras kontroliuoti socialinę žiniasklaidą, pagerinti jos kokybę
- Nors tiek Z, tiek Y karta dažniausiai naudojami Facebook ir Youtube, bet nori praleisti mažiau laiko
- Bet daugiausia informacijos (88%) gaunama iš Facebook, kas nebūtinai būna tiesa ar išsami apžvalga
- Tik 11% vartotojų nieko nedaro patys Facebook puslapyje

Su amžiumi keičiasi...

- Elgesys keičiasi su metais ir su socialinių tinklų ypatumais
- Su amžiumi labiau kreipiamas dėmesys į privatumo nustatymus. Linkę labiau kontroliuoti
- Beveik pusė panaikina informaciją ar nuotraukas, kurios gėdingos
- Dažniau naudoja profesiniams tikslams
- Linkę keisti platformą

Vilnius
University

www.mediavaikai.lt

Ačiū už dėmesį